

Luonnos valtionalouden tarkastusviraston määräykseksi avoimuusrekisterilain tarkoittamien vaikuttamistoiminnan taloudellisten tietojen muodostamisesta

Lausunto koskien vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden ja niiden kokonaismäärän muodostamista (kohta 2.1)

Kansalaisjärjestöllä, jossa toimii vähän palkattua henkilökuntaa ja runsas määrä vapaaehtoistoimijoita, ei ole mahdollista kerätä vaadittuja tuntitietoja vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden osalta. Tuntitietojen tarkka kirjaaminen on käytännössä mahdotonta niin vaihtuvuuden kuin henkilöiden osallistumisen epäsäännöllisyyden vuoksi. Vaikuttamistyö on pitkäjänteistä, joissa samaan aiheeseen voi ajan kuluessa osallistua eri henkilöitä. Tuntimäärien tarkka seuranta on raskas velvoite ja erityisesti vaatimus myös taustatöihin osallistuvien ilmoittamisesta aiheuttaa kohtuuttoman hallinnollisen taakan ja kustannukset yleishyödylliselle järjestölle. Käytännössä tämä raportointitapa edellyttäisi merkittäviä lisäresursseja seurantaan.

Omakotiliitto esittää, että määräys muotoillaan niin, että kokonaismäärään huomioidaan mukaan vain suoraan vaikuttamistyötä tehneet henkilöt. Tämä voitaisiin muotoilla esimerkiksi kohtaan siten, että korvataan sana liity sanalla tee. ” Vaikuttamistoimintaan osallistumisena ei pidetä sellaisia hallinnollisia tehtäviä suorittavien henkilöiden työsuoritusta, jotka mahdollistavat vaikuttamistoiminnan tekemisen, mutta jotka itsessään eivät tee itse vaikuttamistoimintaan”

Lausunto koskien vaikuttamistoimintaan osallistuneiden henkilöiden vaikuttamistoimintaan käyttämien henkilötyövuosien muodostamista (kohta 2.2)

Työtuntien tuntikohtainen kirjaaminen ja ilmoittaminen on erittäin raskas ja aiheuttaa kohtuuttoman hallinnollisen taakan. Seuranta erittäin työlästä muutosta seurata ja merkitä työaika, erityisesti taustatyötä tekevien, että vapaaehtoisesti valtakunnallisesti toimivien henkilöiden kohdalla. Omakotiliitto korostaa lakivaliokunnan mietintöä, että avoimuusrekisterin alaisesta raportoinnista ei saa muodostua liian yksityiskohtaista ja raskasta ja Omakotiliitto vaatii, että tätä linjausta on noudatettava. Samalla toteamme, että käytännössä henkilömäärä tulee olemaan arvio.

Omakotiliitto ehdottaa, että kohta muotoillaan uudelleen siten, että ilmoitetaan arvio vaikuttamistoimintaan osallistuneiden vaikuttamistoimintaan käyttämistä henkilötyövuosista kategorioissa, esimerkiksi alle 1 henkilötyövuosi, 2–5 henkilötyövuotta jne. Usein yhteydenotto kestää alle tunnin ja kirjaaminen tulee vaikeaksi ja kohtuuttomasti aikaa vieväksi laskemiseksi.

Lausunto koskien vaikuttamistoimintaan liittyvien markkinointi- ja edustamiskulujen muodostamisesta (kohta 2.3)

Omakotiliitto toteaa, että esityksen mukaan toteutettuna markkinointi- ja edustuskulujen ilmoittaminen aiheuttaa aivan kohtuuttoman hallinnollisen taakan ja erillisen kirjanpidon toteuttaminen mahdotonta esimerkiksi tarjoilun, tilavuokraisuuden (esityksen mukaisesti

huomioiden myös esim. kiinteistön energiapalvelut, jäte- ja vesimaksut sekä huoltopalvelut) ja ohjelman erittelytasolla. Esitetystä muodossa VTV edellyttäisi laajaa erillistä talousseurantaa, joka ei vastaa mietinnön perusteluja.

Omakotiliitto esittää, että markkinointi- ja edustamiskulut ilmoitetaan arvioina yleisissä kategorioissa, esimerkiksi alle 10000 euroa, 10 001–50 000, 50 001–100 000 euroa jne. Lisäksi määräyksessä tulee kirjata selkeästi, mitkä olennaiset kulut tulee huomioida ilmoituksessa ja poistaa esimerkiksi kiinteistöön kohdistuvat erittelyvelvollisuudet.

Omakotiliitto toteaa, että vaikuttamistoiminnan ilmoittaminen koskee ainoastaan Suomen eduskuntaan ja ministeriöihin kohdistuvaa vaikuttamistoimintaa, joka tulisi myös todeta määräyksessä.

Muut havainnot

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua määräysluonnoksesta avoimuusrekisterilain tarkoittamien vaikuttamistoiminnan taloudellisten tietojen muodostamiseksi.

Johdanto

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajanasukkaita ja omistajia Suomessa, ollen alan ainoa valtakunnallinen edunvalvoja. Omakotiliitto on sitoutumaton ja yleishyödyllinen kansalaisjärjestö. Omakotiliitossa on jäseniä noin 70 000 (kotitaloutta), jotka kuuluvat lähes 230 paikalliseen jäsenyhdistykseen. Yhdistyksissä on mukana lähes 1100 vapaaehtoista henkilöä, jotka toimivat paikallisesti ja alueellisesti. Omakotiliitto tarjoaa jäsenilleen monipuolisia palveluita, neuvontaa (kuten rakentaminen, energia-asiat, lakineuvonta, pihaneuvonta) ja tietoa asumiseen liittyvästä lainsäädännöstä. Tarjoamme tietoa myös suurelle yleisölle asumisen eri aiheista.

Suomessa on lähes 1,2 miljoonaa omakotitaloa ja noin 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa. Omakotiliitto lausuu määräysehdotukseen kansalaisten perustarpeen eli asumisen puolesta vaikuttamistyötä tekevänä kansalaisjärjestönä.

Omakotiliitto katsoo, että avoimuusrekisterilain valmistelussa luvattu hallinnollisen taakan ja ylimääräisen sääntelyn vähentäminen ei toteudu. Tässä muodossa oleva määräys lisää kohtuuttomasti vaikuttamistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen hallinnollista työtaakkaa.

Omakotiliitto huomauttaa ensiksi siitä, että pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on todettu, että hallinnollinen taakka ei kasva tämän hallituskauden aikana. Lisäksi muistutamme, että Suomessa valmistellaan parhaillaan myös kansalaisjärjestöstrategiaa, jossa tavoitteena on karsia ylimääräistä sääntelyä ja järjestöjen hallinnollista taakkaa. Omakotiliiton näkemys on, että tässä muodossaan esitys avoimuusrekisterilain taloudellisten tietojen ilmoittamiseksi on ristiriidassa hallinnollisen taakan vähentämisen tavoitteiden kanssa ja voi myös vaikeuttaa vaikuttamistyön avoimuustyön tavoitteiden saavuttamista.

Yhteenveto

Omakotiliitto kannattaa Edunvalvontafoorumien huomioita ja pitää erittäin tärkeänä erityisesti oikeusministeriön asiantuntijaryhmän yksimielisen ehdotuksen huomioimista VTV:n tarkempia ohjeita ja määräyksiä valmisteltaessa sekä avoimuusrekisterilain hallituksen esityksen perusteluissa on todettu asia, että ilmoitus tulee olemaan toimijan antama arvio.

Omakotiliitto kannattaa määräyksen muuttamista EU:n avoimuusrekisterin suuntaan, jossa tarjotaan suuruusluokka käytetyistä henkilötyövuosista ja taloudellisista tiedoista.

Omakotiliitto pitää tärkeänä avoimuuslainsäädäntöä, joka lisää Omakotiliiton vaikuttamistyön avoimuutta ja on sitoutunut huolehtimaan avoimuusrekisterin mukaisista velvoitteista. Hallinnollinen taakka on jo nyt lisääntynyt kaksi kertaa vuodessa tehtävän toimintailmoituksen myötä.

Omakotiliitto edellyttää, että VTV valmistelee määräyksen keventämistä maltillisemmaksi ja ottaa huomioon vahvemmin erilaiset vaikuttajaorganisaatiot, kuten kansalaisjärjestöt, joissa toimii paljon vapaaehtoisia, sekä huomioi erilaisten organisaatioiden toimintaympäristön laajemmin. Tämä tukee kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä ilmankohtuutonta hallinnollista taakkaa.

Jatkamme mielellämme yhteistyötä aiheessa ja toivoo jatkossa, että lausuntopyyntöt tulevat suoraan avoimuusrekisteriin rekisteröityneille tahoille.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander	Ari Rehnfors
toiminnanjohtaja	puheenjohtaja